

Konkrete løsninger på patientsikkerhedsproblemer

Jacob Anhøj

Afdelingslæge

Patientsikkerhedskonferencen

11 april 2005

Det ideelle patientsikkerhedsprojekt

- Hyppigt problem
- der volder stor skade
- Nemt at forebygge
- med kendte løsninger
 - afprøvede
 - enkle
 - billige
 - uden "bivirkninger"

Projekt "Løsninger"

- ... at forebygge skader på danske patienter ved at afprøve løsninger på kendte patientsikkerhedsproblemer.
- ... udgangspunkt i løsningsmodeller, der er udviklet af den engelske patientsikkerhedsstyrelse (NPSA) og Veteran Affairs (VA).
- ... ved at tilpasse løsninger til danske forhold bliver det muligt at skyde genvej til et mere sikkert sundhedsvæsen.

Kendte problemer med kendte løsninger f.eks.:

- Adskillelse af koncentrerede elektrolytopløsninger
- Hospitalsinfektioner
- Administration af Vincristin
- Patientidentifikation
- Nødtelefonnumre på sygehuse
- Selvbehandling af astma
- Elektroniske journalsystemer hos praktiserende læger
- Pårørende-administration af smertepumpebehandling
- *Discharge Fumbles*
- Forsinket diagnostik og behandling
- Sikkerhed ved telefonkonsultationer
- Methotrexatforgiftning ved peroral behandling
- Fald hos indlagte patienter
- Infusionspumper
- Telefonordinationer (write and read back)
- Patienter med indlæringsvanskeligheder

Et lille udvalg

- Forebyggelse af forgiftning ved peroral methotrexatbehandling
- Ensretning af hjertestop-telefonnumre mellem sygehuse
- Forebyggelse af sygehusinfektioner

Sikkerhed ved brug af infusionspumper

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen

Sikkerhed ved brug af infusionspumper

- Problemet
 - Friløb
 - Fejlindstilling
 - Tekniske fejl
- Årsagerne
- Løsningen

Fra scrapbogen

Ville fjerne en luftboble fra infusionsslangen og sætter pumpehastigheden til 102 ml/time. Sætter slangen til pt's venflon med den hastighed, i stedet for 2 ml/time. Opdages efter få minutter.

Infusionspumpe indstillet på "pump" (i stedet for "controller") som derfor ikke alarmerer når droppet går subcutant.

Hydreringsvæske sættes til infusion med 158 ml/time i stedet for 58 ml/time.

Isoprenalininfusion stoppes - under nedtagning afklemmes infusionsslangen ikke og der er frit indløb af isoprenalin

Sikkerhed ved brug af infusionspumper

- Problemet
- Årsagerne
 - Forskellige pumpetyper
 - "Overspecifikation"
 - Ingen systematisk, formaliseret uddannelse af personale i brug af pumper
 - "Pumpeadfærd" afhænger af konfiguration
- Løsningen

Sikkerhed ved brug af infusionspumper

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen
 - Gennemgå indkøbsprocedurer (centralt)
 - Overveje behov før indkøb af pumpe
 - Minimer antallet af forskellige pumpetyper per afdeling/hospital
 - Overveje fordele ved centralt pumpelager
 - Systematisk uddannelse af personale

Forebyggelse af methotrexatforgiftning

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen

Forebyggelse af methotrexatforgiftning

- Problemet
 - Methotrexattabletter doseres ugentligt mod gigt og psoriasis
 - Ugedosis -> dagsdosis
 - Overdosering kan være dødelig
- Årsagerne
- Løsningen

Patientklagenævnet: afgørelse 0343401

- 82-årig kvinde med muskelsmerter
- Egen læge ordinerer methotrexat 5 mg dagligt på mistanke om muskelgigt
- Indlægges med forgiftningssymptomer
- Kritik af praktiserende læge, farmaceut og farmakonom

Patientklagenævnet: afgørelse 0124628

- 72-årig mand i behandling med methotrexat 10 mg per uge
- Hjemmesygeplejerske doserer til 10 mg per dag
- Indlæggelse med svær knoglemarvspåvirkning, sår og blødninger i mund og svælg
- Kritik af hjemmesygeplejerske

Patientklagenævnet: afgørelse 0127721

- 80-årig kvinde i behandling med methotrexat 7,5 mg per uge
- Indlægges med hoftebrud
- Medicinordination afskrives fra medicinsk journal, hvor der fejlagtigt står 2,5 mg per dag
- Patienten dør
- Kritik af indlæggende læge

Forebyggelse af methotrexatforgiftning

- Problemet
- Årsagerne
 - Ugedosering er usædvanlig
 - Ordination adskilt fra dispensering, administration og kontrol
 - Mulig forveksling af folinsyre og methotrexat
 - Behandlingskontrol er ikke standardiseret
- Løsningen

Methotrexat i almen praksis maj-dec. 2004

- 25.589 ordinationer
- 43 ordinerer daglig dosering eller dosering efter behov

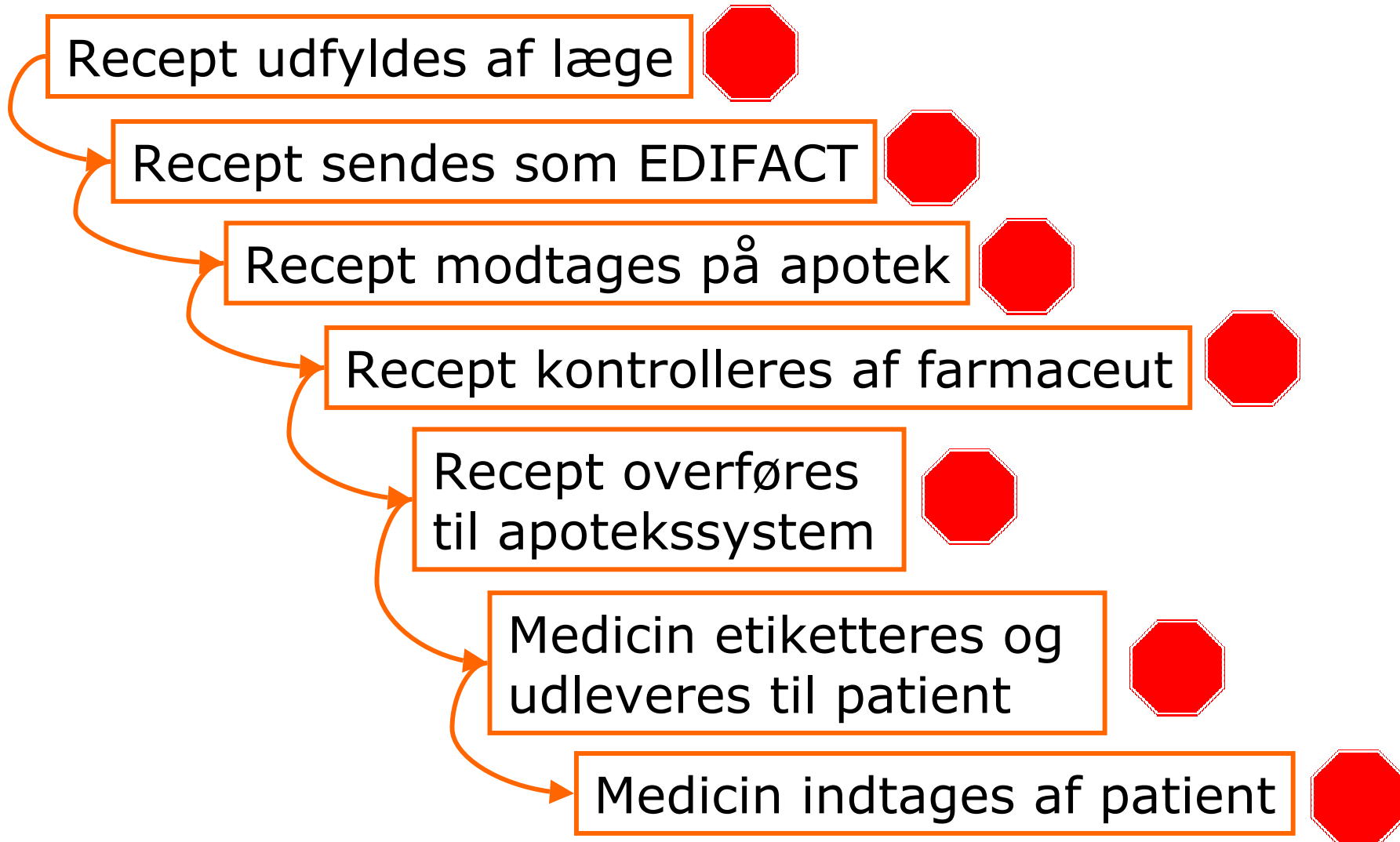
| Ordination | Antal |
|----------------------------|-----------|
| 1 tablet 2 gange daglig | 1 |
| 1/2 tablet daglig | 1 |
| 10 ml 2 gange daglig | 1 |
| 10 ml 4 gange daglig | 2 |
| 10 ml efter behov | 3 |
| 15 ml efter behov | 1 |
| 2 tabletter 2 gange daglig | 12 |
| 2 tabletter 4 gange daglig | 11 |
| 2 tabletter 6 gange daglig | 8 |
| 2 tabletter efter behov | 3 |
| I alt | 43 |

Folinsyre og methotrexat

Dansk Selskab
for Patientsikkerhed



Huller i osten



Forebyggelse af methotrexatforgiftning

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen
 - Lokal enighed om behov for handling
 - Patientinformation før og under behandling
 - Opdatering af medicinerings-software
 - Gennemgang af indkøbsprocedurer

Partnerskab mod methotrexatforgiftning

- Patientforeninger (gigt, psoriasis)
 - Medicinfirmaer
 - Læger
 - Apoteker
-
- i dialog med relevante myndigheder

Ens hjertestop- telefonnumre

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen

Ens hjertestop- telefonnumre

- Problemet
 - Telefonnumre til alarmering ved hjertestop er forskellige på forskellige sygehuse
 - Personaleudskiftning og brug af vikarer øger risikoen for forsinkelser ved alarm
- Årsagerne
- Løsningen

Hjertestop-telefonnumre i cykelafstand fra Amager

- Rigshospitalet, Bispebjerg,
Amager, Hvidovre: **2222**
- Frederiksberg: **77**
- Sct. Hans: **0112**
- Herlev: **555**
- Gentofte, Glostrup: **300**
- Roskilde: **2323**

10 hospitaler – 6 telefonnumre

Ens hjertestop- telefonnumre

- Problemet
- Årsagerne
 - "Sådan er det bare"
- Løsningen

Et hjertestop- telefonnummer

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen
 - National anbefaling om et hjertestop-telefonnummer på alle sygehuse
 - Lokal analyse af omkostninger ved skift
 - Fastsættelse af dato for skift
 - Hvor skift ikke er muligt, find lejlighed til skift i fremtiden
 - OBS: bevar gamle numre til skift er sikret

Partnerskab for et hjertestop-telefonnummer

- Sygehusejere

Forebyggelse af sygehusinfektioner

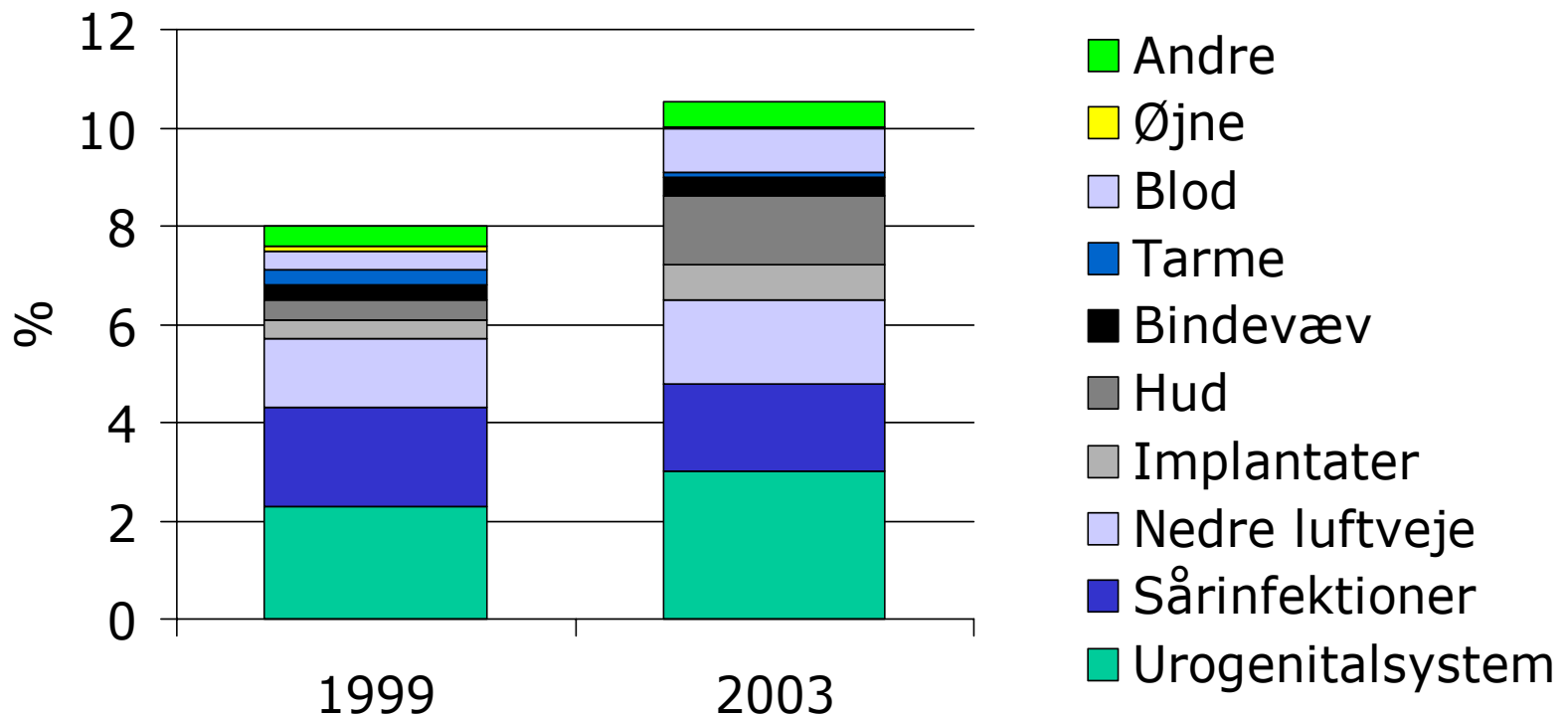
- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen

Forebyggelse af sygehusinfektioner

- Problemet
 - 100.000 patienter med sygehusinfektioner per år
 - 1 milliard kroner per år
- Årsagerne
- Løsningen

Sygehusinfektioner i Danmark

Tværsnitsundersøgelsen 2003



Forebyggelse af sygehusinfektioner

- Problemet
- Årsagerne
 - Mange sygdomsfremkaldende mikroorganismer på sygehuse
 - Patienter med svækket immunforsvar
 - Dårlig håndhygiejne hos personale
- Løsningen

Forebyggelse af sygehusinfektioner

- Problemet
- Årsagerne
- Løsningen
 - Bedre håndhygiejne
 - mm.

Håndhygiejne - sådan

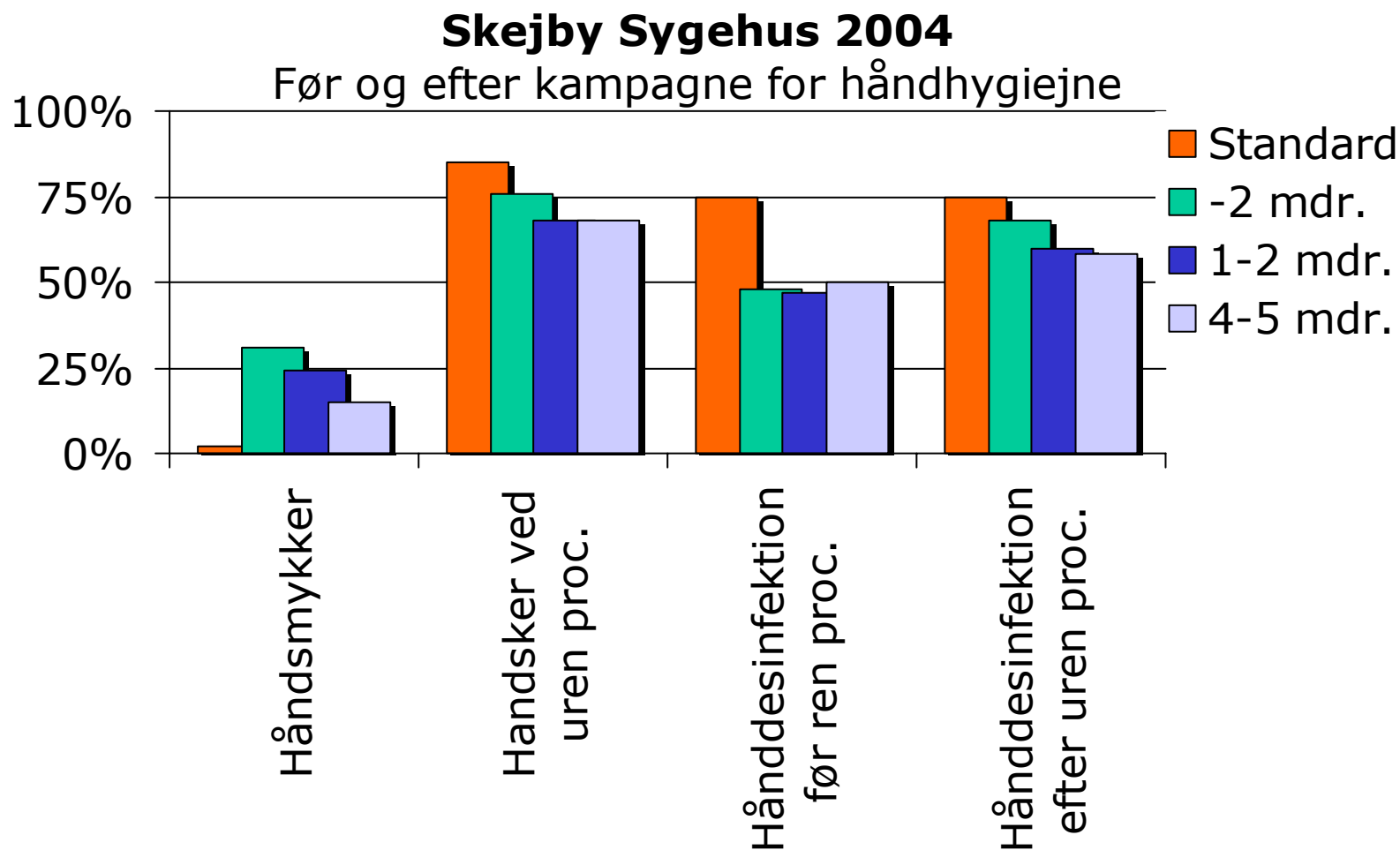
- Nul smykker
- Hånddesinfektion
 - Før rene opgaver
 - Efter urene opgaver
- Vand og sæbe
 - kun ved synlig forurening af hænder
 - og efter toiletbesøg

Standarder for håndhygiejne

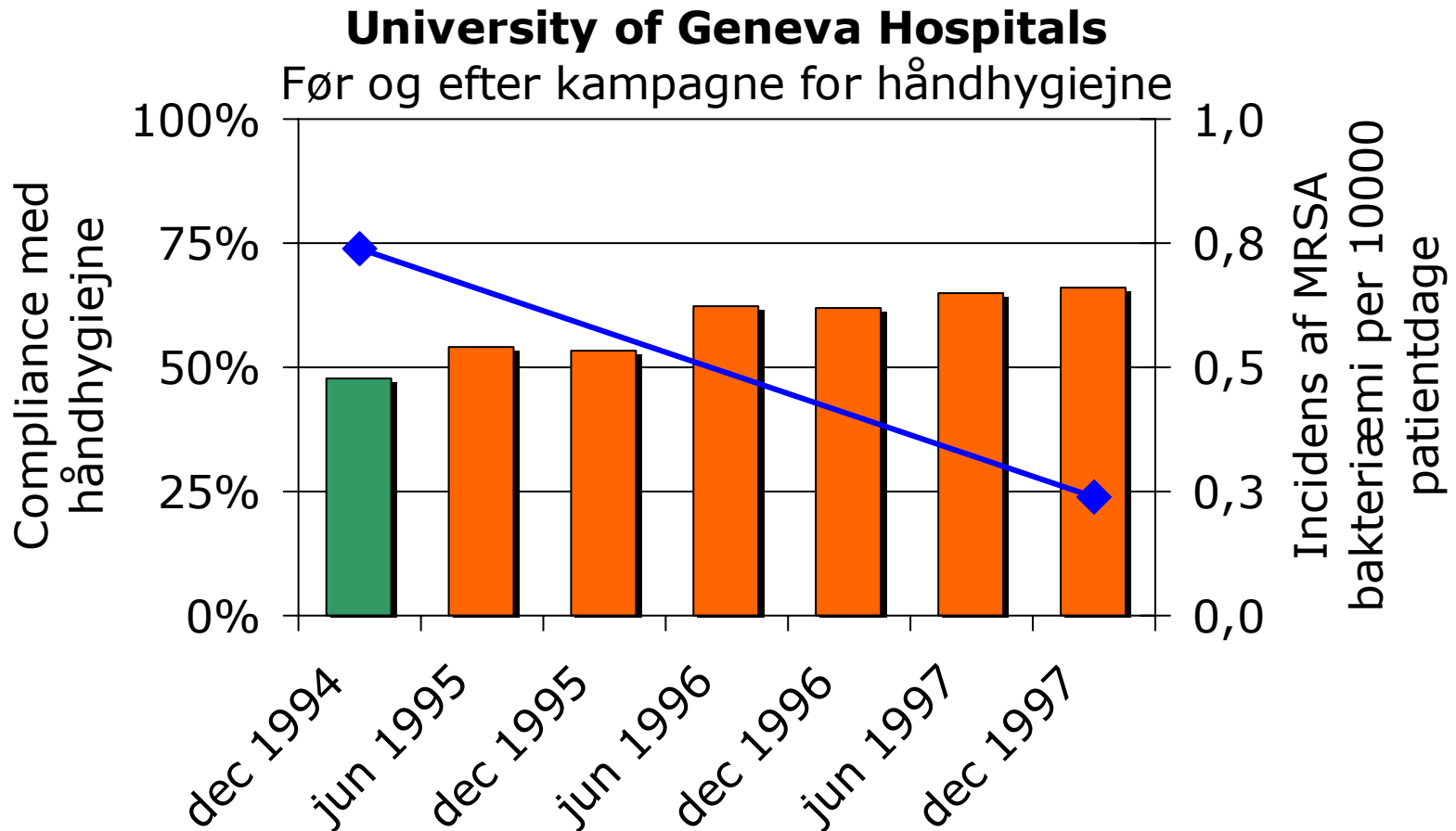
| | |
|---|-------|
| Håndsmykker hos personale | < 2% |
| Brug af handsker ved urene procedurer | > 85% |
| Hånddesinfektion efter urene procedurer | > 75% |
| Hånddesinfektion før rene procedurer | > 75% |

Audit på håndhygiejne

Dansk Selskab
for Patientsikkerhed



Compliance with hand hygiene



Den lille forskel

- Skejby
 - Klinisk retningslinie
 - Uddannelse
 - Information
 - Tidsafgrænset indsats
- Geneve:
 - Sjove plakater
 - Øget tilgængelighed af håndsprit
 - Patientinvolvering
 - Kontinuerlig indsats

Clean**your**Hands campaign

Dansk Selskab
for Patientsikkerhed

- Øget tilgængelighed af hånddesinfektionsmidler
- Plakater på udvalgte steder, hyppig udskiftning, rollemodeller
- Patientinvolvering
- Implementeringshjælp til sygehuse og afdelinger

Partnerskab for rene hænder

- Sygehusejere
- Patientforeninger
- Faglige organisationer (DADL, DSR, FOA, mfl.)
- SSI

- i dialog med relevante myndigheder

Resumé

- Afprøvning af kendte løsninger på kendte patientsikkerhedsproblemer i Danmark:
- Methotrexatforgiftning
- Hjertestoptelefonnumre
- Håndhygiejne

Hvor ska' vi hen du?

- Partnerskaber
- Deltagelse af alle interessenter
 - patientforeninger
 - medicin-/medicoindustri
 - sundhedsprofessionelle
 - andre relevante
- Dansk Selskab for Patientsikkerhed tilbyder projektledelse og sekretariat

Konklusion

- Den dybe tallerken er opfundet
- Selv oplagte løsninger sælger og implementerer ikke sig selv
- Nye former for samarbejde er nødvendige



**DID YOU
HANDWASH?**



BUGS ON
STRIKE



SPECIMEN

SURVIVE, STAY ALIVE
BE MULTIRESISTANT



NOSE FIRST ?



**FREE YOUR
BED!**



DAMNED
THE BOOZE
GOT ME ...



ADDITION
MULTIPLICATION
INFECTION